

Kees 't Hart. *De krokodil van Manhattan*. Querido

Hét literaire specialisme van Kees 't Hart is het penetreren van vreemde `werelden'. Hoewel de seksuele obsessie in zijn boeken nooit ver weg is, klinkt dit misschien iets te viriel. Zijn helden slagen er immers zelden in hun doel te bereiken, en dat lijken ze ook helemaal niet erg te vinden. Op hun falen en gestuntel zijn ze zelfs een beetje trots, ze koketteren ermee – tot gnuivend genoeg van de lezer die weet wat voor vlees hij in de kuip heeft.

Een mooi voorbeeld is *Het mooiste leven...*, 't Harts verslag van zijn jaar bij Heereveen (oorspronkelijk verschenen als speciaal nummer van *Hard gras*, nu in boekvorm heruitgegeven) of *De revue*, de roman waarmee hij in 2001 voor de Libris Literatuurprijs werd genomineerd. In deze hilarische boeken gaat het om de wereld van Snip & Snap en die van het voetbal, maar de werkelijkheid bestaat uit een eindeloze reeks van zulke `werelden' – 't Harts stof is toereikend voor vele schrijverslevens. Met alleen dit gevaar, dat het procédé op den duur voorspelbaar wordt.

In zijn nieuwste roman *De krokodil van Manhattan* lijkt 't Hart zich daar niets van aan te trekken: een hoofdpersoon, 'Kees 't Hart' geheten, gaat naar New York om zich bij de The Juilliard School en een theaterschool in het nabije Elmira te oriënteren op hun beleid. Want aan de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden waar hij werkt, moet een nieuwe toneelopleiding voor studenten en docenten in het `musical- en soapgenre' worden opgezet. Kees, kortom, is zo'n vreselijke manager, zij het voorzien van rare theorieën over het theater, die hij naar eigen zeggen heeft ontleend aan het (volgens mij niet bestaande) toneelwerk van Mark Twain.

Het wordt natuurlijk niks. In Nederland gemaakte afspraken vinden geen doorgang, Kees krijgt de legendarische directeur van de dansafdeling Benjamin Harkarvy (géén verzonnen personage) maar niet te pakken, hij verdwaalt hopeloos in een labyrint van loze beloften en bureaucratie en wordt zelfs tot twee keer toe ondervraagd door de politie. Ondertussen worden wij lezers vergast op dolkomisch gejongleer met de on-taal van de beleidsmakers. De auteur, die als ik goed ben ingelicht in het hoger onderwijs heeft gewerkt, neemt op subtiele wijze wraak voor alle onzin die jarenlang over hem is uitgestort.

Maar terwijl de missie van Kees op een fiasco uitloopt, gebeurt er ook iets heel anders - in wezen het omgekeerde van wat 't Hart tot nu toe in zijn boeken liet gebeuren. Zijn stuntelende alter ego ('Hi, I'am Kees') mag er dan niet in slagen door te dringen tot de vreemde wereld van het Amerikaanse toneelschoolbeleid, er is een andere, nog veel vreemdere wereld die wel tot hém doordringt. In New York heeft hij namelijk een kamer gehuurd bij een zekere Theo Xoranvitis, `de krokodil van Manhattan', die zich achtereenvolgens ontpopt als antiekhandelaar c.q. smokkelaar, dichter, rondleider, ex-autoracer, en wie weet ook nog producent van obscene `stag movies'.

In en rondom zijn propvolle woning barst het van de `rituelen' en de `ceremonies' waarbij Kees wordt betrokken. Misschien gebeurt er eigenlijk niets en ligt het aan Kees' onbegrip en overspannen verbeelding. Maar ongewoon is het

allemaal wel: de zuster van Theo die zich 's nachts op zijn kamer uitkleedt ('een ontblotingsceremonieel') en met wie hij later in bed belandt; een oude neger die bij Theo een avond zit te kletsen in het Haïtiaans, geklets ('Dimottorman') dat Kees vervolgens graag voor zich uit fluistert, en die achteraf de Nobelprijswinnaar Derek Walcott blijkt te zijn; Theo's werkster Mrs Boolepran die thuis met haar man Flint een demonstratie ballroomdancing geeft; de portier die zijn oordeel vraagt over een zelfgeschreven toneelstuk; Lucia die door het hele gezelschap in Theo's keuken haar grote borsten laat betasten (ook Kees moet eraan geloven); Theo's hondje Isabelle dat alles dreigt onder te schijten en waarvan de riem in de ijskast wordt bewaard. En ga zo maar door.

'Ik was onderdeel van hun ceremonies en rituelen en ik kon me er niet tegen verweren', zegt Kees. Maar van welke 'wereld' die ceremonies en rituelen deel uitmaken, daar komt Kees niet achter, net zo min als de lezer. Het enige wat erop zit is: je eraan overgeven, met het risico af en toe aan 'afwezigheid' ten prooi te vallen. Het overkomt Kees meer dan eens en het zijn steeds hoogtepunten in de roman. Kees, die geweldig kan doordraven, verliest even de controle over het gemurmel onder zijn schedelpan en het oeverloze geouwehoer neemt het over, terwijl hij zelf in slaap valt – een even suggestieve als aanstekelijke verwijzing naar de altijd aanwezige zee van woorden waar al die 'werelden' met hun eigen idioom en vocabulaire vandaan komen.

En uiteraard ook de romans van Kees 't Hart, die keer op keer recht proberen te doen aan een werkelijkheid die hun volstrekt te buiten gaat. In *De krokodil van Manhattan* heeft 't Hart er een verrassende nieuwe draai aan weten te geven: *Play it again, Kees!*

(NRC Handelsblad, 24-2-2006)